

Na osnovi 48. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25; v nadaljevanju ZOFVI), in 60.č člena Zakona o osnovni šoli (Ur. l. RS, št. 81/06 UPB3, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12-ZUJF, 63/13 in 46/16-ZOFVI-L, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23, 16/24 in 54/25; v nadaljevanju ZOsn) je Svetu šole na predlog ravnateljice na redni seji dne 23. 9. 2025 sprejel prenovljeno prilogo LDN ŠOLE, ki zajema VZGOJNO DELOVANJE ŠOLE, HIŠNI RED šole in PRAVILA ŠOLSKEGA REDA (za učence) s Pravilniki za pohvale, priznanja in nagrade. Dokumenti se vsako leto s 1. 9. ažurirajo, dajo v branje in potrditev učiteljskemu zboru in predstavnikom Sveta staršev in šole.

I. VZGOJNO DELOVANJE ŠOLE

1. UVOD

Splošne določbe

Z dokumentom vzgojnega delovanja/vzgojnim načrtom so določeni načini doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena ZOsn, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja.

Šola mora varovati učence pred nadlegovanjem, trpinčenjem, zatiranjem, diskriminacijo, nagovarjanjem k dejanjem, ki so v nasprotju z zakonom in splošno sprejetimi civilizacijskimi normami, in pred tem, da bi jih namerno poniževali drugi učenci, delavci šole in druge osebe, ki vstopajo v šolski prostor.

Starši morajo po svojih močeh skrbeti za šolanje in strokovno izobrazbo svojih otrok glede na njihove sposobnosti, nagnjenja in želje (1. točka 137. člena Družinskega zakonika – Ur. l. RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C in 200/20 – ZOOMTVI).

Vzgojno delovanje šole je strokovno delo, ki je v skladu s pravili stroke in ZOsn s 60. č do 60. g členom ter na njegovi podlagi izdanimi predpisi in akti šole.

Vzgojno delovanje šole določa

- načine za doseganje in uresničevanje ciljev in vrednot osnovnošolskega izobraževanja, ki so določeni v Zakonu o osnovni šoli, z upoštevanjem potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja;
- vzgojne dejavnosti;
- oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši in njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta, s katerim šola razvija varno in spodbudno okolje,
- uresničevanje in spremljanje vzgojnega načrta.

Pomen vzgojnega delovanja

Z dokumentom vzgojnega delovanja šola podrobneje opredeljuje in usmerja vzgojno delovanje na področjih razvijanja tistih vrednot, ki so bile kot prednostne ugotovljene v analizi stanja vzgojnega delovanja v šoli.

Dokument vzgojnega delovanja je dogovor o enotnem, ciljno naravnanim in organiziranem vzgojnem delovanju vseh udeležencev v procesu vzgoje, ki ga oblikujejo delavci šole v sodelovanju s starši in učenci.

Je dokument, ki se na osnovi spremljave in evalvacije dopolnjuje, nadgrajuje, spreminja.

Dokument o vzgojnem delovanju je šola pripravila v sodelovanju s starši in z učenci z namenom uresničevanja vzgojnih ciljev:

- dvigniti delovanje šole na ravni odnosov;
- doseči enotno vzgojno delovanje vseh udeležencev v vzgojnem procesu;
- vzgojiti učence v uspešne osebnosti za prihodnost (ki bodo znale živeti v skupnosti in biti ter živeti s seboj in bodo kos nepredvidljivim življenjskim izzivom);
- povečati odgovornost in sodelovanje učencev, staršev, strokovnih delavcev in lokalnega okolja. *

Zakonska podlaga

Dokument vzgojnega delovanja temelji na pravnih osnovah, ki jih določajo:

- Konvencija o otrokovih pravicah,
- Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji,
- Ustava Republike Slovenije,
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (v nadaljevanju: ZOFVI),
- Zakon o osnovni šoli (v nadaljevanju: ZOs),
- priporočila o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta,
- vizija in poslanstvo šole.

Vizija in poslanstvo OŠ POLZELA

Vizija in poslanstvo šole vključujeta vrednote, zapisane v obstoječi zakonodaji, ter lokalne vrednote.

VIZIJA OŠ Polzela

Odprto, varno in živo okolje

za optimalen razvoj vsakega posameznika,

moralnih vrednot in

veščin vseživljenjskega učenja ...

Usmerjeno k odličnosti.

POS LANSTVO OŠ Polzela

Spodbujanje kakovostnega sodelovanja med šolo, starši, učenci in širšo skupnostjo, z namenom zagotavljanja uporabnega znanja za življenje in čim boljših dosežkov, razvijanja učnih in delovnih navad (motivacije za učenje) ter ustvarjalnosti. Vodilna vrednota so pristni medsebojni odnosi, ki omogočajo sodelovalnost in krepitev vsakega posameznika kot celovite osebnosti.

2. DOSEGANJA in URESNIČEVANJA CILJEV in VREDNOT

2.1. Varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev

Šola razvija varno in spodbudno okolje za uresničevanje ciljev in vrednot tako, da:

- organizira vzgojno-izobraževalno delo na način, ki bo upošteval celovit in vsestranski razvoj učenca in obenem spoštoval otrokovo individualnost ter podpiral ustvarjalnost;
- vzpostavi čim večjo skladnost vzgojnih dejavnikov šolske in družinske vzgoje;
- zagotovi varno in spodbudno šolsko okolje, v katerem se bodo počutili sprejete in varne in bodo dosegali čim boljše dosežke v skladu s svojimi možnostmi;
- spodbuja vključenost posameznika v skupino;
- spodbuja obvladovanje ustreznih veščin komunikacije in sodelovanja, da posameznik lahko dela v skupini in prispeva k njeni in lastni osebnostni rasti;
- izvaja vzgojne dejavnosti, primerne razvojni stopnji;
- razvija sodelovalni odnos med delavci šole, starši in učenci.

2.2. Doseganje in uresničevanje vrednot

Šola razvija:

- **šolske vrednote:** učenje, da bi znali živeti v skupnosti in eden z drugim; zorenje v skupnosti in za skupnost; sprejemanje povezanosti in soodvisnosti; sodelovanje in preseganje individualizma, egoizma, narcizma; zaprtost v osebne, družinske in narodne meje; spoznavanje samega sebe in širjenje svojih zmožnosti, ustvarjalnosti, svobode in identitete; sprejemanje sebe in skrb zase, tako da bi živeli v ravnotežju, vedrini, miru in bi uspešno reševali svoje probleme;
- **lokalne vrednote:** ohranjanje naravne dediščine (čiščenje okolja, skrb za šolski vrt, rože, živali pozimi ipd.).
- **nacionalne vrednote:** negovanje maternega jezika, biti odgovoren državljan, poznavanje slovenske kulture in zgodovine, spoštovanje kulturne dediščine ipd.;
- **univerzalne vrednote:** enakopravnost, pravičnost, človeško dostojanstvo, nediskriminiranost, odgovornost, medsebojna odvisnost, solidarnost, učenje človekovih pravic ipd.

Za uresničevanje ciljev in vrednot s pomočjo različnih oblik izobraževanja bomo spodbujali delo na sebi (empatija, sočutje), trudili se bomo za varno in spodbudno šolsko okolje ter kakovostno vzgojno-izobraževalno delo in pogoje za delo, ki bodo omogočali osebni razvoj učencev, skladno z njihovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njihove pozitivne samopodobe, s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje.

Vzgojno-izobraževalno delo bomo organizirali na način, ki bo spodbujal celosten razvoj učencev in podpiral ustvarjalnost pri pouku, z različnimi aktivnostmi bomo spodbujali skladen telesni, spoznavni, čustveni, socialni, moralni in duhovni razvoj učencev.

Pri pouku in s sodelovanjem v različnih aktivnostih bodo učenci razvijali strpnost, spoštovanje, sprejemanje drugačnosti, medsebojno pomoč, veščine skupinskega dela oziroma sodelovalnega učenja ter komunikacije.

Z aktivnostmi ob državnih in kulturnih praznikih bomo razvijali zavest o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o naši zgodovini ter naši kulturni in naravni dediščini.

VREDNOTE OŠ Polzela

- *RAZVIJANJE ODNOSA DO SEBE IN DRUGIH (spoštovanje, sprejemanje drugačnosti, odgovornost – samodisciplina, strpnost in varnost),*
- *ZNANJE (delavnost in delovne navade),*
- *USTVARJALNOST IN INOVATIVNOST.*

2.3. Aktivnosti za razvoj kompetenc učiteljev, učencev, staršev

Pri učiteljih bomo z različnimi aktivnostmi skušali razvijati naslednje kompetence:

- učinkovito komuniciranje v vzgojno-izobraževalnem procesu;
- učinkovito poučevanje;
- vseživljenjsko učenje;
- delo z otroki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami;
- delo z otroki iz drugih kulturnih in jezikovnih področij
- učinkovito obvladovanje stresa;
- razvijanje strpnosti in optimizma;
- spoštovanje in upoštevanje različnosti učencev.

Pri učencih bomo z različnimi aktivnostmi skušali razvijati naslednje kompetence:

- ozaveščenost glede lastnih šibkih in močnih področij, lastnih prednosti in omejitev ter njihovo sprejemanje;
- veščine socialne komunikacije z drugimi v šolskem, domačem in širšem okolju;
- prepoznavanje smisla poznavanja sebe in drugih;
- razvijanje občutka pripadnosti razredu in šoli;
- razvijanje občutka odgovornosti do sebe in drugih;
- ozaveščenost glede različnih običajev in kultur, drugačnih tipov družin ter življenjskih stilov;
- razvijanje odnosa do narave, ozaveščanje pomena zdrave prehrane in fizične aktivnosti;
- spoštovanje do učiteljev, staršev in starejših oseb.

Pri starših bomo z različnimi aktivnostmi skušali razvijati:

- ozaveščenost glede primanjkljajev, ovir oziroma motenj otroka in njegovih posebnih potreb;
- strategije razvijanja samostojnosti pri otroku.

3. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Vzgojne dejavnosti so proaktivne in preventivne dejavnosti, svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov in podobno), s katerimi šola razvija varno in spodbudno okolje za doseganje ciljev iz 2. člena ZOsn, so sestavina celovite kulture šole in se odražajo v vsakodnevni šolski praksi kot pomembni dejavniki, in sicer:

- kakovost pouka,
- načini spremljanja napredka učencev in načini ocenjevanja znanja,
- vzgojni in komunikacijski stili,
- usklajenost dela pedagoških delavcev itd.

V nadaljevanju so opredeljeni proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti ter svetovanja in usmerjanja učencev, ki jih bo šola izvajala in upoštevala pri evalviranju vzgojnega načrta.

3.1. NAČELA VZGOJNEGA DELOVANJA

Pri vzgojnem delu bomo upoštevali naslednja načela:

- vzajemno spoštovanje, empatija
- medosebni odnosi zaupanja
- aktivno sodelovanje učencev v šolskem življenju
- aktivno sodelovanje s starši
- enotno delovanje strokovnih delavcev in staršev
- doslednost, enotnost v ravnanju
- osebni zgled – najpomembnejša so dejanja, ravnanja
- spodbujanje samonadzora in samodiscipline – spodbujanje samostojnosti in odgovornosti pri reševanju problemov

3.2. PROAKTIVNE IN PREVENTIVNE VZGOJNE DEJAVNOSTI

Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti izhajajo iz poslanstva in vizije, vrednot in ciljev osnovne šole ter potreb učencev in okolja.

- Z njimi šola oblikuje šolsko okolje, v katerem se učenci počutijo varne in sprejete, v katerem so uspešni, ustvarjalni, iniciativni ter svobodni, z upoštevanjem omejitev, ki jih postavlja okolje.

Proaktivne dejavnosti za učence:

- razvijanje ugodne socialne klime, občutka varnosti, zaupanja in sprejetosti pri urah oddelčne skupnosti;
- reševanje perečih vprašanj in iskanje različnih poti za najugodnejšo rešitev skupaj z razrednikom;
- navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole, spodbujanje zavedanja svobode in odgovornosti za posledice lastnega vedenja;
- razvijanje socialnih veščin, skrb za ustrezno komuniciranje, sodelovalno učenje, organiziranje prostovoljnega dela, vrstniške pomoči in medgeneracijskega sožitja;
- oblikovanje oddelčnih dogovorov o temeljnih vrednotah skupnega življenja in načinih ravnanja ter sodelovanje pri oblikovanju pravil šolskega reda;
- organiziranje aktivnega preživljanja časa učencev pred in po pouku ali med odmori (prostovoljno delo, tekmovanja, športne dejavnosti, kvizi, šolski radio, plakati ...);
- načrtno in sistematično izvajanje preventivnih dejavnosti za preprečevanja zasvojenosti, nasilništva, spolnih zlorab in drugih odklonskih pojavov (razredne ure, osebni pogovori, dnevi dejavnosti ...);
- sistematično obravnavanje pravil vedenja v okviru šolskega reda;
- povezovanje in sodelovanje z zunanjimi-okoliškimi ustanovami, kot so: vrtec, dom starejših občanov;
- sodelovanje z zunanjimi nevladnimi organizacijami, ki v šoli delujejo na osnovi prostovoljnega dela;
- reševanje medvrstniških konfliktov z vključevanjem v proces mediacije;
- obravnavanje različnih življenjskih problemov vrstnikov.

Proaktivne dejavnosti učiteljev:

- spoznavanje okoliščin, v katerih se pojavljajo za šolo značilni problemi;
- odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov, njihovo načrtno reševanje;
- povečanje nadzora na določenih krajih in v določenem času (odmori, čas po pouku, zunanje površine šole ...);
- poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev;
- izobraževanje za mediatorje;
- vključevanje v supervizijska srečanja.

Proaktivne dejavnosti za starše:

- spodbujanje vseh oblik povezovanja, sodelovanja in vključevanja staršev v življenje in delo šole (govorilne ure, roditeljski sestanki, delovanje v svetu staršev ...);
- tematske delavnice ali predavanja zunanjih predavateljev;
- neformalne oblike sodelovanja s starši (razredne delavnice, prireditve za starše, medgeneracijsko sodelovanje pri pouku ipd.).

Teme, ki jim bo šola posvetila posebno pozornost:

- razvijanje moralnih vrednot,
- odnosi z vrstniki in socialne veščine,
- spoštovanje in upoštevanje različnosti,
- medvrstniško nasilje,
- nenasilno reševanje konfliktov,
- odkrivanje prikritih oblik nezaželenega vedenja,

- odnosi med spoloma,
- nespoštovanje zasebnosti pri uporabi mobilnih telefonov,
- pridobivanje ustreznih navad za zdrav slog življenja (prehrana, gibanje idr.),
- odvisnosti od zasvojenosti (telefon, mamila, računalnik ...).

Če povzamemo, se bomo s proaktivnimi in preventivnimi dejavnostmi trudili za oblikovanje šolske klime, ki bo omogočala učencem varno počutje, sprejetost, motiviranost in zavzetost za šolsko delo, ustvarjalnost, prevzemanje odgovornosti za svoje vedenje ter sprejemanje in upoštevanje šolskih pravil in posebnih dogovorov.

Ker je oddelček razreda osnovna socialna skupina v šoli, bomo posebno pozornost namenili razvijanju dobrih medsebojnih odnosov – še posebej bomo razvijali medsebojno pomoč, spoštovanje, sprejemanje drugačnosti in nesprejemanje kakršne koli oblike nasilja. Posebej bomo skrbeli za odkrivanje prikritih oblik nezaželenega vedenja, za reševanje oddelčnih problemov in za učence, ki se težje vključujejo v skupino. Vsaka oddelčna skupnost bo oblikovala pravila oddelka.

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole se bodo organizirale v okviru ur oddelčne skupnosti, dnevov dejavnosti, interesnih dejavnosti in v okviru šolskih projektov.

Tudi v prihodnje bo šola organizirala prireditve (dneve odprtih vrat, razstave, okrogle mize, koncerte, literarne večere ...), na katerih bodo starši in krajani spoznavali delo in dosežke šole in njenih učencev.

Prizadevali si bomo za takojšnje in načrtno reševanje stisk, težav in konfliktov.

Prav tako bo šola vsaj enkrat letno na seji Sveta staršev obravnavala tipične vzgojne probleme na posameznih razvojnih stopnjah in se skupaj s starši odločala za najprimernejše oblike dela, ki bi učencem pomagala probleme preseči in rešiti.

3.3. SVETOVANJE IN USMERJANJE UČENCEV

Svetovanje in usmerjanje, povezano z reševanjem individualnih in skupinskih težav učencev, izvajajo strokovni in svetovalni delavci.

Svetovanje in usmerjanje je strokovna dejavnost šole, ki je namenjena učencem in njihovim staršem pri reševanju njihovih težav, ki so povezane:

- z razvojem učenca,
- s šolskim delom,
- z odnosi z vrstniki in odraslimi,
- z razvijanjem samopodobe in prevzemanjem odgovornosti.

Učence usposablja za oblikovanje in doseganje osebnih ciljev ali pa se izvaja pri reševanju problemov (ki so posledice nespoštovanja drugih ter kršitev šolskih pravil).

Usmerjanje in svetovanje lahko poteka:

- v času šolskih obveznosti (ure oddelčne skupnosti) ali
- v času izven urnika (pogovorne ure učiteljev, šolska svetovalna služba).

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora med delavcem šole in:

- učencem (o njegovi šibkosti ali težavi, odnosu z vrstniki in o morebitnih kršitvah šolskega reda),

- starši učenca, ki ima težave.

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo in naučijo:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojati o svojem vedenju in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge,
- razumeti vzroke za neustrežno vedenje pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih so prisotni stres, strah, čustvena napetost, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija,
- razvijati pozitivno samopodobo in samospoštovanje,
- dosežati druge cilje, ki si jih zastavijo sami ali jih zastavijo šola in starši.

O vsebini in ciljih svetovanja in usmerjanja za posameznega učenca se dogovori oddelčni učiteljski zbor ali tim strokovnih delavcev.

Svetovanje in usmerjanje izvajajo vsi strokovni delavci šole. Izvaja se lahko v času ur oddelčne skupnosti, po pouku, v času pogovornih ur, izjemoma pa tudi v času pouka.

Poteka postopoma, in sicer učitelj – razrednik – svetovalna služba – ravnatelj.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da otrok potrebuje dlje časa trajajoče spremljanje, usmerjanje in svetovanje v okviru šole, se s starši dogovori za čas, v katerem bo ta proces potekal.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih strokovnih institucijah.

Oblike svetovanja so:

- osebni svetovalni pogovori,
- spodbujanje samovrednotenja ali samopresoje ter
- mediacija in restitucija.

3.3.1. Osebni svetovalni pogovori

Osebni svetovalni pogovori učiteljev, svetovalnih delavcev ali drugih z učenci, še posebej s tistimi, ki so v stiski, so izjemno pomembni.

V pogovoru svetovalci učencu pomagajo uvideti njegove potrebe in motive ravnanj ter povezanost ravnanj z njihovimi posledicami. Pomaga mu torej pri presojanju lastnega vedenja z vidika učinkovitosti in etične sprejemljivosti, pri ugotavljanju pozitivnih in negativnih posledic njegovih ravnanj zanj in za druge.

V pogovoru svetovalci učencu pomagajo pri:

- vpogledu v njegove potrebe in motive ravnanj ter v povezanost ravnanj z njihovimi posledicami,
- presojanju lastnega vedenja,
- ugotavljanju pozitivnih in negativnih posledic njegovih ravnanj zanj in za druge.

Svetovalnemu pogovoru lahko sledi dogovor med učencem, starši in strokovnim delavcem ali vodstvom šole ter različne oblike pomoči učencem (v šoli ali izven nje). Dogovor opredeljuje cilje, odgovornosti sodelujočih in morebitne izjeme.

Oblike pomoči učencu so lahko:

- organizacija pomoči učitelja ali sošolcev pri učenju,
- načrtno vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci,
- vključevanje v določene dejavnosti,
- uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti,
- nudenje različnih oblik zunanje pomoči,
- dogovori z učencem o občasnih individualnih programih,
- zagotavljanje varnosti.

V primerih, ko se učenci vedejo neprimerno ali kršijo skupne dogovore in pravice drugih, učitelj učencu pomaga videti problem in ga spodbudi, da o problemu spregovori in ga rešuje (restitucija, mediacija, samopresoja ...).

3.3.2. Restitucija

je poravnava povzročene škode. Omogoča učencu, ki je s svojim ravnanjem povzročil škodo na materialnem, socialnem, psihološkem ali etičnem področju drugemu, skupini ali šoli, da jo popravi. Učenec se sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za smiselne načine poravnave.

Restitucija in mediacija sta priložnost za učenje in za spreminjanje samopodobe učencev.

Postopek restitucije ali mediacije **bo uveden**, kadar:

- udeleženci spora dvomijo, da so sami sposobni rešiti problem,
- so težave zapletene zaradi močnega čustvenega elementa,
- želimo hitro rešitev spora v korist obeh strani (sprotno reševanje konfliktov),
- želijo udeleženci izboljšati medsebojne odnose,
- želijo učenci ohraniti zaupnost postopka, izraziti svoja stališča.

Postopek restitucije ali mediacije **ni primeren**, kadar:

- gre za hudo nasilje – fizično, spolno,
- ena stran ni pripravljena sodelovati,
- gre za izogibanje pouku,
- gre za hude čustvene težave (bolezen).

Šolska restitucija

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki v nasprotju s kaznovanjem poudarja pozitivno reševanje problemov in učencu omogoča, da kritično razmišlja o svojem vedenju in o možnosti poprave posledic svojih nepremišljenih dejanj.

Kot ukrep je restitucija namenjena spremembi učenčevega vedenja v pozitivnem smislu, je priložnost za učenje in spreminjanje samopodobe učenca.

Učenca v procesu restitucije soočimo s posledicami njegovega ravnanja, s ciljem, da sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave.

Strokovni delavci predvsem spodbujajo, usmerjajo in spremljajo proces restitucije. Ta je končan, ko oškodovanec potrdi, da je zadovoljen s poravnavo. Povzročitelj na čustvenem in miselnem nivoju sprejme svoje ravnanje kot nekaj, kar je dolžan storiti.

3.3.3. Mediacija

je postopek, v katerem osebe, ki imajo problem ali konflikt, ob pomoči tretje osebe (posrednika oziroma mediatorja), v pogovoru razkrijejo točke spora ter poskušajo najti rešitev, s katero bodo vsi zadovoljni.

Mediator je lahko odrasla oseba ali vrstnik, če je ustrezno usposobljena. Mediator prevzema le vlogo posrednika in ne posega v samo reševanje problema, čeprav ponudi potrebno pomoč.

Udeleženci prevzamejo odgovornost za rešitev nastalega konflikta. Mediacija pomaga pri vzpostavljanju odnosov medsebojnega zaupanja in spoštovanja. Je prostovoljna.

Mediacija izboljšuje splošno socialno klimo v šoli, povečuje občutek zaupanja in pripadnosti, prijateljstva in obvladovanja konfliktnih situacij. Šola postane bolj varen in ustvarjalen kraj. V mediaciji prevzamejo udeleženci odgovornost za rešitev nastalega konflikta.

3.4. DRUGE OBLIKE VZGOJNIH DEJAVNOSTI

3.4.1. Projektne aktivnosti na nivoju socialnega sistema

Šola bo izvajala naslednje projektne aktivnosti:

- zaščitništvo mlajšim in šibkejšim,
- boj proti nasilništvu,
- sistematično razvijanje socialnih veščin, prostovoljno delo, vrstniška pomoč,
- poudarjanje in nagrajevanje zglednega vedenja učencev, pogovori o takem vedenju,
- navajanje na procese samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti,
- vrstniško svetovanje in posredovanje,
- izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost.

Vsebine projektne aktivnosti bodo vključene v:

- **razredne ure:**
 - vrednote, s poudarkom na odnosih.
- **tematski pogovori na predmetni stopnji:**
 - poklicno usmerjanje,
 - strokovne delavnice po posameznih predmetih ali predmetnih področjih.
- **pouk – spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev:**

- pomen sprotnega dela,
 - medvrstniška pomoč pri pouku,
 - ustvarjalni kotički v RAP.
- **razširjeni preventivni program:**
 - delavnica o preprečevanju nasilja,
 - delavnica o nevarnostih odvisnosti.

3.4.2. Pohvale, nagrade, priznanja

Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko ustno pohvaljeni.

Največkrat izrečemo neformalne, ustne pohvale, te so del osnovne vzgojne dejavnosti, po navadi so to povratna sporočila o vedenju ali delu učenca ter pohvale v spontanah pogovorih med nami, npr. na šolskem hodniku, v avli, jedilnici, razredu.

Z njimi želimo pri učencih utrjevati želeno vedenje in dobro šolsko delo ter jih spodbujati k osebnemu napredku.

Učenci lahko za uspešno in prizadevno delo na izobraževalnem in vzgojnem področju prejmejo pohvale, priznanja in nagrade, ki jih predlagajo:

- ravnatelj,
- učiteljski zbor,
- razrednik,
- drugi strokovni delavci,
- mentorji dejavnosti,
- oddelčna ali šolska skupnost.

Pohvale

Kadar se učenec ali več učencev izkaže z vzornim vedenjem ali s prizadevnostjo (delom) na učnem oziroma vzgojnem področju pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, je/so ustno pohvaljen/-i.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole, torej pozitiven zgled v oddelku;
- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri različnih dejavnostih izven pouka;
- doseganje vidnih rezultatov na šolskih športnih ali drugih tekmovanjih in srečanjih učencev z različnih področij znanja in delovanja;
- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti ali šolski skupnosti;
- spoštljiv odnos do odraslih in nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo;
- druge razloge, ki jih ravnatelj oziroma učiteljski zbor šole ali razrednik in mentorji ocenijo kot primerne za razlog ustne ali pisne pohvale.

Pisne pohvale predlagata razrednik ali mentor za dejavnosti, ki potekajo celo šolsko leto. Razrednik predlaga pisne pohvale za delo v oddelčni skupnosti ali za individualno napredovanje učenca. Pisne pohvale lahko podelimo tudi skupini učencev. Podeljuje jih ravnatelj ob koncu triletij in ob zaključku šolanja na podružnični šoli.

Priznanja

Priznanja se podeljujejo učencem za vzorno vedenje in vidne dosežke na učnem in vzgojnem področju v šoli ali izven nje, ki so pomembni za celotno šolo ali znatno prispevajo k ugledu šole v širši skupnosti.

Priznanja se podeljujejo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem in izven šolskem delu;
- doseganje vidnih rezultatov na raznih tekmovanjih in srečanjih, ki so organizirana za območje občine, regije in celotne države;
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti, šolski skupnosti in šolskem parlamentu;
- druge razloge, ki jih ravnatelj oziroma učiteljski zbor šole ali razrednik in mentorji ocenijo kot primerne za razlog podelitve priznanja.

Podeljuje jih ravnatelj ob koncu triletij in ob zaključku šolanja na podružnični šoli.

Ob zaključku šolanja učencem podeljujemo:

- pohvale in priznanja za posebne dosežke na učnem področju,
- pohvale za delo na vzgojnem področju,
- bronasta, srebrna in zlata priznanja šole (za večletne dosežke na učnem in vzgojnem področju) ob zaključku šolanja.

Podeljuje jih ravnatelj na valeti.

Vsi učenci, ki **prejmejo zlato priznanje, se vpišejo v zlato knjigo šole.**

Nagrade

Nagrada se lahko podeli učencu, ki je prejel priznanje.

Nagrade se podeljujejo učencem v obliki:

- pripomočkov, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih,
- knjižnih nagrad,
- drugih posebnih ugodnosti in nagrade.

Nagrade podeljuje ravnatelj.

3.4.3. Vrste vzgojnih postopkov in ukrepov

Vzgojni postopki in ukrepi so usmerjeni pedagoško strokovni postopki, ki zadevajo kršitve pravil šolskega in hišnega reda. Izvedejo se v primerih, ko je potrebno takojšnje ukrepanje, ali pa takrat, ko učenec kljub predhodni vzgojni pomoči ne popravi svojega vedenja ali noče sodelovati. Izvajanje je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, strokovni delavci šole in starši. Vzgojni postopki in ukrepi torej posredno pomagajo učencu spremeniti vedenje in ga naučiti sprejemati odgovornost za svoje vedenje.

Vzgojni ukrep se oblikuje kot:

- ustna zahteva učitelja,
- odločitev oz. sklep katerega od organov šole (razrednika, učiteljskega zbora, ravnatelja).

Na sprejemljivo, ustrezno vedenje se bomo odzivali s spodbudo in pohvalo. Na nesprejemljivo, neprimerno vedenje pa z grajo in s kritično oceno. Pri tem bomo spoštovali osebnostno integriteto učenca in v svojem ravnanju poudarjali pripravljenost za pomoč. Učenec naj bi vzgojno delovanje prepoznal kot nujno posledico svojega neustreznega vedenja.

Pri odločanju za vrsto, obliko in intenzivnost vzgojnega delovanja bomo upoštevali težo prekrška in razvojne posebnosti učencev.

Vrste vzgojnih postopkov, ki jih bomo izvajali:

- svetovalni pogovor, ki je temeljni vzgojni postopek,
- obveščanje staršev (razrednik),
- opravičilo,
- restitucija,
- mediacija,
- individualizirani vzgojni načrt za učence, ki bodo potrebovali posebno pozornost in strokovno pomoč.

Kršitve šolskih pravil:

- neprimerno ravnanje s hrano,
- zamujanje k pouku,
- prihod k učni uri brez ustreznih pripomočkov (tudi brez opreme za šport) ali neprimerna opremljenost za dejavnosti izven prostorov šole,
- odklanjanje dela,
- motenje šolskega dela,
- prepisovanje pri preverjanju in ocenjevanju znanja,
- nedovoljena uporaba mobilnega telefona ali drugih elektronskih naprav v času učnega procesa,
- poškodba ali izguba učnega/knjižničnega gradiva,
- neodgovorno ali nespoštljivo ravnanje s premoženjem šole ali lastnino učencev ali zaposlenih ali namerno poškodovanje in uničevanje šolske opreme, zgradbe ter opreme drugih učencev,
- nedovoljeno zapuščanje šolske stavbe in zadrževanje izven šolskega prostora,
- neupoštevanje šolskih pravil, hišnega reda in drugih pravil šole ter navodil zaposlenih v šoli oz. napeljevanje k temu,
- verbalni napad na učenca, učitelja, delavca šole ali drugo osebo,
- kajenje ter prinašanje, posedovanje, ponujanje, prodajanje ali uživanje alkohola, drog ter drugih psihoaktivnih sredstev in napeljevanje sošolcev k takemu dejanju v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno – izobraževalne dejavnosti,
- žaljivo govorjenje (žaljenje, preklinjanje, poniževanje, poseg v osebno integriteto, nestrpne opazke do drugačnih, različnih narodnosti, ver...),
- javno spodbujanje ali razpihovanje narodnostnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva ali nestrpnosti, spodbujanje k drugi neenakopravnosti zaradi telesnih ali duševnih pomanjkljivosti oz. drugačnosti... :

Vrste vzgojnih ukrepov, ki jih bomo izvajali ob kršitvah šolskih pravil:

- povečan nadzor nad učencem,
- presedanje učenca na drugo mesto, če s tem preprečimo nadaljevanje motečega vedenja,
- učenec zapiše opis dogodka in ga da v podpis staršem,
- pospravljanje in urejanje šolskih prostorov,
- redni in vnaprej določeni stiki učenca s strokovnim delavcem,
- pomoč pri čiščenju,
- podaljšanje funkcije reditelja pri malici,
- priprava predstavitve ustreznega ravnanja v šoli, pri obrokih,
- za 10 ali več minut neopravičenega izostanka od pouka se učencu dodeli neopravičena ura izostanka,
- za 3 neopravičene izostanke krajše kot 10 minut se učencu dodeli neopravičena ura izostanka,
- učna pomoč sovrstniku,
- aktivna vloga pri razredni uri,

- učencu se ne dovoli opravljati tistih športnih vaj, pri katerih bi se lahko zaradi neustrezne opreme poškodoval,
- če učenec nima opreme, učencu ponudimo "šolsko" športno opremo ali pripomočke za šolsko delo (pisala, delovni list...),
- če učenec nima ustrezne opreme za pouk, ki bi omogočala varno izvedbo pouka, se učenec znotraj učne skupine samostojno izobražuje o vsebini predmeta ali obravnavane snovi, ki jo kasneje predstavi sošolcem,
- učenec z zapisom spremlja potek ure,
- obisk dopolnilnega pouka za nadomeščanje izostanka,
- priprava predstavitve, seminarske naloge, miselnega vzorca, s katerimi izkaže učenec razumevanje predelane učne snovi,
- učenec dokonča neopravljene (učne) obveznosti v šoli pod nadzorom učitelja po pouku ali pred poukom s soglasjem in vednostjo staršev ali jih dokonča doma ter jih pokaže učitelju,
- opravičilo učenca oškodovanemu,
- pomoč reditelju,
- odvzem pripomočkov za prepisovanje,
- učitelj začasno odvzame izklopljeno elektronsko napravo, s katero učenec moti izvedbo pouka ali ogroža svojo oz. tujo varnost,
- pomoč v knjižnici,
- pomoč hišniku,
- pomoč v RAP,
- sodelovanje v akciji Pešbus,
- ob poškodbi ali izgubi, pri neodgovornem ali nespoštljivem ravnanju s premoženjem šole ali lastnino učencev ali zaposlenih ter ob namernem poškodovanju in uničevanju šolske opreme, zgradbe ter opreme drugih učencev skuša najti rešitev, popraviti (lažja popravila) oz. po svojih zmožnostih nadomestiti poškodovano,
- prepoved zastopanja šole (tekmovalništvo, otroški parlament);
- ukine se možnost sodelovanja na prireditvah in dogodkih, kjer bi zastopal šolo;
- ukinitve funkcije v oddelčni skupnosti, skupnosti učencev;
- zadržanje na razgovoru po pouku v zvezi z reševanjem problemov z vednostjo in soglasjem staršev (npr.: če učenec povzroča probleme med poukom);
- opravljanje zadolžitve (restitucija) in naloge izven predvidenega časa, ki bi jih moral učenec opraviti doma ali v času pouka z vednostjo in soglasjem staršev;
- učenca se vključi v svetovalni proces za opolnomočenje in boljšo regulacijo čustev,

Občasno organiziranje pouka, učenja in dela izven učne skupine (s strokovno usposobljenim pedagoškim delavcem in skladno s 50. členom ZOsn), kadar učenec onemogoča učenje drugih učencev ali ogroža svojo varnost ali varnost drugih; učitelj, ki je uporabil ta ukrep, preveri delo učenca in se z njim pogovori o vzrokih težave;

4. OBLIKE SODELOVANJA S STARŠI

Delavci šole, učenci in starši oziroma skrbniki razvijamo vzajemno-sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Redno in kvalitetno vzajemno sodelovanje šole in staršev je nujno za učinkovito vzgojno delovanje šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr.: restitucija).

S starši bomo sodelovali tako pri doseganju učno-vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok.

Starši se bodo vključevali v reševanje problemov, ki jih imajo njihovi otroci ali skupina otrok, in takrat, ko njihovi otroci ali skupina otrok krši šolska pravila.

V posameznih primerih, ko se starši oziroma skrbniki ne vključujejo v reševanje problemov, povezanih z njihovimi otroki ali jih zanemarjajo, šola obvesti zunanje institucije (centri za socialno delo, svetovalni centri in ostale pristojne institucije).

Poleg običajnih oblik sodelovanja (roditeljski sestanki, govorilne ure) bomo organizirali še druge (okrogle mize, predavanja, prireditve, dobrodelne koncerte, literarne večere, zbiralne akcije, delavnice, razstave idr.) v okviru oddelčnih skupnosti in v okviru šole kot celote.

Šola bo poleg običajnih oblik (roditeljski sestanki, pogovorne ure) sodelovanja:

- spodbujala medsebojno komunikacijo,
- skupaj z njimi odločala o prioritetnih nalogah,
- starše sproti obveščala o osebnem razvoju in o stvareh, ki zadevajo njihovega otroka.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da je potreben daljši in poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabi na pogovor v šolo. Povabi lahko tudi drugega strokovnega delavca šole. V primerih, ko šola ne more zagotoviti sodelovanja staršev ali oceni, da gre pri posameznih otrocih za zanemarjanje, bo poiskala pomoč in sodelovanje z drugimi institucijami psihosocialne pomoči – centri za socialno delo, svetovalni centri, policija, zdravstveni domovi in ostale pristojne institucije.

Starše bomo obveščali o dogodkih, ki zadevajo njihovega otroka, ustno, po telefonu in pisno. Starši imajo možnost pridobivanja informacij o učenčevih dosežkih tudi preko spletne aplikacije e-Asistent.

Kot nujno bo šola starše obvestila o dogodkih, ki zadevajo:

- poškodbo njihovega otroka,
- povzročitev večje materialne škode,
- utemeljen sum vnosa predmeta ali prepovedane substance, s katero bi lahko ogrozil ali oškodoval svoje življenje ali zdravje oziroma zdravje ali življenje drugega,
- utemeljen sum, da je pod vplivom prepovedanih substanc,
- pregled osebnih predmetov učenca ter postopke in ugotovitve pregleda ter
- težje kršitve šolskega reda, ki posredno ali neposredno zadevajo njihovega otroka.

5. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE

Dokument o vzgojnem delovanju Osnovne šole Polzela je temeljni dokument za delo na vzgojnem področju. Z njegovo realizacijo bomo uresničevali cilje iz 2. člena ZOFVI in 2. člena ZOsn. Ker je vzgojni načrt živ dokument, ga bomo sproti dopolnjevali.

Za uresničevanje vzgojnega načrta so odgovorni vsi delavci šole.

Predloge za izboljševanje vzgojnega dela na šoli zbiramo na osnovi sprotnega spremljanja dela v oddelčnih skupnostih in pri ostalih udeležencih vzgojno-izobraževalnega procesa.

Vzgojno delovanje šole, Hišni red in Pravila šolskega reda s pravilniki

Polletne in celoletne evalvacije razrednikov o izvajanju vzgojnega načrta so podlaga za morebitne dopolnitve in spremembe vzgojnega načrta. Poročilo ravnatelja o uresničevanju vzgojnega načrta je sestavni del letne evalvacije šole in predstavljeno na svetu staršev in svetu zavoda.

Nosilci posameznih zadolžitev:

- svet zavoda sprejme LDN, ki vsebuje tudi dokumente in informacije o vzgojnem delovanju, šolska pravila in hišni red ter poročilo o samoevalvaciji šole;
- učiteljski zbor opravlja vzgojno-izobraževalni proces, oblikuje analize in smernice za nadaljnje delo;
- razredniki so odgovorni za vzgojno in ostalo delo v svojem oddelku;
- starši sodelujejo pri pripravi in oblikovanju vzgojnega načrta in soustvarjanju šolske klime;
- ravnatelj uresničuje, spremlja, ugotavlja in zagotavlja kakovost s samoevalvacijo.

Dokument o vzgojnem delovanju je bil obravnavan na:

- redni seji učiteljskega zbora 22. avgusta 2025,
- 6. redni seji Sveta zavoda 23. oktobra 2025.

Dokument o vzgojnem delovanju sprejme Svet zavoda na predlog ravnateljice.

Z dnem sprejetja tega dokumenta o vzgojnem delovanju OŠ Polzela preneha veljati vzgojni načrt, sprejet na seji Sveta zavoda 30. septembra 2024.

Številka: 6000-3/2025/3

Polzela, 23. oktober 2025

Ravnateljica:

mag. Bernardka Sopčič

Predsednica Sveta zavoda:

Nataša Jesenko, prof.

Lea Meža